

Kommunstyrelsen
4 februari 2026

Jan Jönsson (L)

Skrivelse om snöröjning och tillgänglighet för äldre och personer med funktionsnedsättning

För många äldre och personer med funktionsnedsättning i Stockholm avgör snöröjningen om vardagen över huvud taget är möjlig. När trottoarer och gångbanor är oplogade eller förvandlade till isbanor blir sådant som för andra är självklart, som att handla mat, ta sig till vårdcentralen, hämta mediciner eller nå kollektivtrafiken, förenat med betydande risker. För den som använder rollator, rullstol eller har nedsatt balans eller synförmåga kan ett enda halktillfälle få allvarliga och långvariga konsekvenser. Bristande snöröjning begränsar därmed inte bara rörligheten utan också människors möjlighet att leva sina liv på egna villkor.

När gångvägar inte upplevs som trygga leder det till ofrivillig isolering. Många äldre och personer med funktionsnedsättning väljer att stanna hemma av rädsla för att falla och skada sig. Konsekvensen blir minskad social kontakt, ökad ensamhet och försämrad psykisk och fysisk hälsa. För den som redan lever med en funktionsnedsättning eller åldersrelaterade begränsningar riskerar vintern därmed att bli en period av instängdhet snarare än delaktighet i samhället.

Stockholms stad har ett grundläggande ansvar för att det offentliga rummet är tillgängligt för alla, även under vinterförhållanden. För Liberalerna är detta ytterst en fråga om frihet och självständighet i vardagen. När framkomligheten till fots brister drabbas de som har minst möjlighet att välja andra sätt att ta sig fram. En stad som värnar alla invånares frihet måste därför säkerställa att gångbanor och viktiga gångstråk fungerar, särskilt i situationer där resurserna är ansträngda och prioriteringar måste göras.

Utöver de extrema väderförhållandena har vintern tydliggjort strukturella problem i stadens hantering och styrning av entreprenörer för snöröjning och halkbekämpning. Enligt trafikförvaltningens egen redogörelse har flera leverantörer inte haft tillräcklig kapacitet i form av maskiner, reservutrustning och personal för att möta de snömängder som föll under januari. Detta trots att entreprenörerna enligt gällande avtal har det fulla ansvaret för planering och utförande, oavsett snöolymer.

Särskilt allvarligt är att bristerna i genomförandet i praktiken har drabbat gångtrafikanter hårdast. I flera delar av staden har gångbanor, trottoarer och övergångsställen varit oplogade eller isiga under längre perioder, trots att cykelbanor i samma stråk har varit plogade och halkbekämpade. Detta har varit särskilt tydligt på delade gång- och cykelbanor, där cykeldelen i många fall varit fullt framkomlig samtidigt som gångdelen varit lämnad igensnöad eller täckt av hårt packad snö och is.

Denna situation väcker allvarliga frågor om hur stadens prioriteringar kommuniceras till entreprenörerna och hur uppföljningen sker i praktiken. När entreprenörer uppfattar att cykelbanan ska prioriteras före gångbanan på gemensamma ytor, riskerar äldre och personer med funktionsnedsättning att systematiskt trängas undan. För den som är beroende av trygga gångytor innebär detta att man i praktiken stängs ute från det offentliga rummet, trots att staden formellt sett har ett tillgänglighetsansvar.

Sammantaget pekar detta på behovet av tydligare styrning, skarpare krav och en mer konsekvent uppföljning av entreprenörernas arbete, särskilt ur ett funktions- och äldreperspektiv.

Mot bakgrund av ovanstående vill Liberalerna ställa följande frågor till kommunstyrelsen:

1. Hur säkerställer Stockholms stad att upphandlingar och avtal för snöröjning och halkbekämpning utformas så att äldre och personer med funktionsnedsättning prioriteras i praktiken, och inte enbart i övergripande styrdokument?
2. Hur följer staden upp att entreprenörer plogar och halkbekämpar hela gång- och cykelbanor på delade stråk, och inte endast cykeldelen, samt vilka konsekvenser får det när detta inte sker?
3. Anser staden att dagens kontrollsystem och vitesmodeller är tillräckliga för att säkerställa trygg framkomlighet för gångtrafikanter, särskilt för äldre och personer med funktionsnedsättning?
4. Hur avser staden att säkerställa att felanmälningar som rör gångbanor och tillgänglighet inte nedprioriteras eller avskrivs som inaktuella under pågående snöfall, när konsekvenserna för berörda grupper kan vara akuta?
5. Hur säkerställer staden att ytterstaden och förortsområden inte systematiskt får sämre framkomlighet till fots än innerstaden, trots likvärdiga behov hos äldre och personer med funktionsnedsättning?
6. Avser staden att ta initiativ till förändringar i prioriteringsordningen vid snökriser, så att gångbanor och viktiga gångstråk ges ett tydligare företräde när resurserna är ansträngda?